

The Effect of an Illness Representation-based Education Program (IREP) on Medication Adherence Among Adult Patients with Bipolar Disorder in Medan, Indonesia

Fardelin Hacky Irawani* Weena Chanchong ** Wandee Suttharangsee ***

Abstract

This one-group pretest posttest experimental study aimed to examine the effect of an Illness Representation-based Education Program (IREP) on medication adherence among adult patients with bipolar disorder. Thirty participants who met the inclusion criteria were recruited from the out-patients department (OPD) of a psychiatric hospital in Medan, Indonesia. The IREP is an individualized intervention which consists of 7 major processes; (1) representation assessment, (2) identifying and exploring the gaps, misconceptions and confusion related to bipolar disorder, (3) creating conditions for conceptual change, (4) introducing replacement information, (5) summarizing, (6) goal setting and planning regarding enhancing medication adherence, and (7) following-up the goal and the strategies. Medication adherence was measured by using the Medication Adherence Behavior Questionnaire (MABQ), a self-report questionnaire composed of four subscales, developed by the researcher. The MABQ was content validated by three experts and its reliability was examined using Cronbach's alpha coefficient giving values of .91 for voluntarily taking medication, 0.86 for continuously taking medication, .67 for actively taking medication, .84 for correctly as prescribed taking medication, and .94 for the total scales. Paired t-test was used to analyze changes in medication adherence after the intervention.

The result showed that after receiving the IREP, the participants reported a significant improvement in medication adherence behavior ($t = -5.0, p < .01$). This study provides empirical evidence on the effectiveness of a representational approach to patient education on the medication adherence behaviors of patients with bipolar disorder. Thus, IREP is highly recommended to be implemented in nursing practice in order to enhance medication adherence among adult patients with bipolar disorder. Nurses can combine the practice of IREP with pharmacological management to help the patients who are non-adherent to their medication to change their behavior to be adherent to medication.

Keywords: medication adherence, a representation approach to patient education, Bipolar disorder, Indonesia

* Graduate Student, Master of Nursing Science (International Program), Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

** Lecturer, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

*** Associate Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

ผลของโปรแกรมการให้ความรู้บนพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยต่อการยึดติดกับการรับประทานยาในผู้ป่วยโรคอารมณ์สองขั้ว เมืองเมดาน ประเทศอินโดนีเซีย

Fardelin Hacky Irawani* , วิณา คันฉ่อง** , วันดี สุทธิรังษี***

บทคัดย่อ

การวิจัยทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลของโปรแกรมการให้ความรู้บนพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วยต่อการยึดติดกับการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคอารมณ์สองขั้ว ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ป่วยที่มีมารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลจิตเวชในเมืองเมดาน ประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 30 คนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก โปรแกรมเป็นการบำบัดรายบุคคลประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ (1) การประเมินความเข้าใจ (2) การค้นหาและระบุช่องว่าง ความเข้าใจผิดและความสับสนเกี่ยวกับโรค (3) การสร้างเงื่อนไขเพื่อการปรับเปลี่ยนแนวคิด (4) การให้ข้อมูลที่เหมาะสม (5) การสรุป (6) การกำหนดเป้าหมายและวางแผนเกี่ยวกับการยึดติดกับการรับประทานยา และ (7) การติดตามผลเป้าหมายและวิธีการที่ใช้ สำหรับการยึดติดกับการรับประทานยาประเมินจากแบบสอบถามพฤติกรรม การยึดติดกับการรับประทานยา ซึ่งเป็นแบบประเมินตนเองประกอบด้วย 4 ด้าน พัฒนาโดยผู้วิจัย ผ่านการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และมีค่า Cronbach's Alpha ของด้านรับประทานยาด้วยความเต็มใจ ด้านการรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง ด้านรับประทานยาอย่างกระตือรือร้น ด้านการรับประทานยาได้ถูกต้อง และโดยรวมเท่ากับ .91, .86, .67, .84 และ .94 ตามลำดับ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการยึดติดกับการรับประทานยาด้วยสถิติที่คู่

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ให้ข้อมูลมีพฤติกรรมรับประทานยาในทางที่ดียิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -5.0, p < .01$) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของโปรแกรมต่อการยึดติดกับการรับประทานยาของผู้ป่วยโรคอารมณ์สองขั้ว ดังนั้นจึงควรนำโปรแกรมการให้ความรู้บนพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับความเจ็บป่วยมาใช้ในการเพิ่มการยึดติดกับการรับประทานยาในผู้ป่วยโรคอารมณ์สองขั้ว ทั้งนี้พยาบาลสามารถนำโปรแกรมฯ มาใช้ร่วมในการจัดการการบำบัดด้วยยา เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยที่ไม่ยึดติดกับการรับประทานยาได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรับประทานยาให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การยึดติดกับการรับประทานยา; การให้ความรู้เน้นความเข้าใจเกี่ยวกับความเจ็บป่วย; โรคอารมณ์สองขั้ว; อินโดนีเซีย

* นักศึกษาระดับปริญญาตรีพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

*** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์